

Føroyskir hvalaveiðupiratar!

sjónarmið

Hvalabúffur við atsmakki

»Jeg har en lumsk anelse om, at kødet fra 9 finhvaler er et rigtigt dårligt bytte for den tvivlsomme reklame det er i omverdenens øjne at blive stemplet som færøske hvalfangstpirater!

Soleiðis skrivur danski biologurin, E. W. Born, sum er ættaður úr Føroyum, í sjónarmið í dag. Born vísir á vandan við, at føroyingar móti altjóða viðtøkum, veiða nebbafisk. Born er marinbiologur við speciali í stovnsútrokningum yvir súgdjór í havinum. Hann hevur arbeitt við metingum av hvali og stovnskanningum av ísbjörnum

Ifølg en notits i »Politiken« (8/10-1981) accepterer det færøske lagting tilsyneladende en fortsat fangst af finhval ved Færøerne. Det undrede mig, at færinger vælger en holdning, der er en klar afvisning af den Internationale Hvalfangst Kommissions (IWC) henstilling om, at man indstiller den færøske finhvalfangst. Er det virkelig rigtigt, at man på Færøerne frivilligt udstiller sig for omverdenen, som de der bryder hvalfangstregulativer?

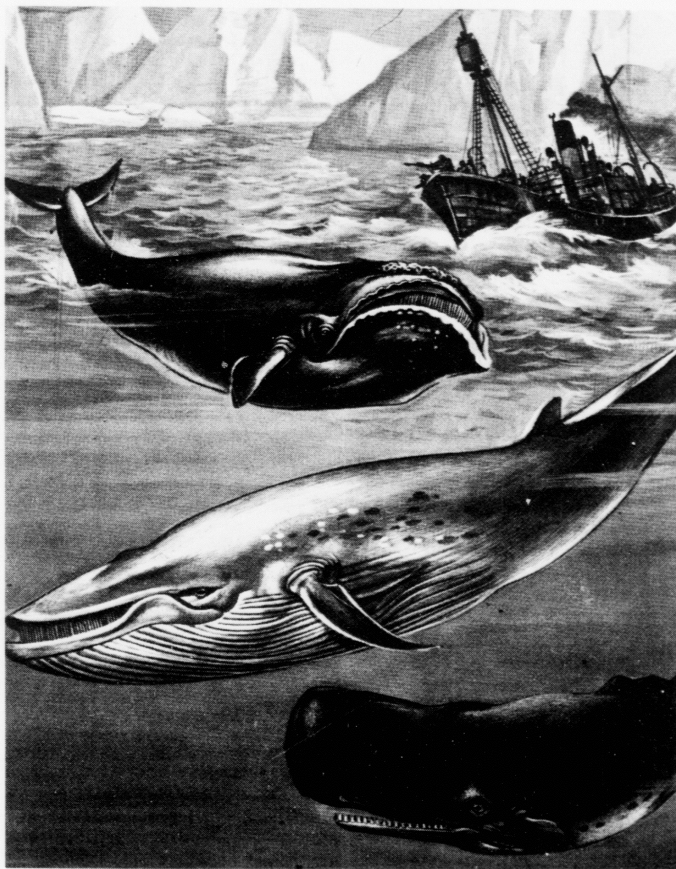
Ikke noget med grindefangst at gøre

Af det følgende vil læseren sikkert forstå baggrunden for min undren. For at forebygge enhver misforståelse må jeg først pointere, at mine indvendinger ikke har noget med fangsten af grindehval at gøre. Så vidt jeg ved, truer grindefangsten ikke bestanden af grindehvaler, og grindefangst har en lang tradition med dybe rødder i færøsk kultur.

Som man ved, genoptog »Hvitiklettur« fangsten på finhval ved Færøerne i 1977, hvor én finhval blev landet ved Áir. I 1978 landedes 7 finhvaler og i 1978 landedes 11 stykker samme sted. Alle disse hvaler blev taget fra en fredet bestand. Fra begyndelsen af dette århundrede var den færøske storhvalfangst betydningsfuld, men den færøske fangst af bl.a. finhvaler faldt støt igennem årene. Efter perioder uden fangst, som f.eks. under verdenskrigene, steg det årlige udbytte af finhvaler i de umiddelbart følgende år, men tendensen var klar. Fangst-udbyttet faldt. Selvom fangstindsatsen har varieret fra år til år, bl.a. på grund af skiftende vejrlig, er alle hvaler eksporteret, inklusiv de færøske, enige om, at bestanden af færøske finhvaler er gået alvorligt tilbage siden starten af det 20. århundrede. Nu mener færøske biologer, at en stigning i observationerne af finhval ved Færøerne i de sidste få år antyder, at bestanden er på vej op igen. Svaghederne i en sådan antagelse skal jeg vende tilbage til i det nedenstående.

Fælles bestand ved Færøerne og udfor Vestnorge

For at forstå noget om fangstens betydning for bestanden af finhvaler, bør vi se lidt på bestandssammenhænge. Der er en opdeling af de nordat-

lantiske finhvalbestande, men lad os i denne sammenhæng koncentrere os om finhvalerne i den nordøstlige del af Atlanten. Det synes klart, at der er en separat finhvalbestand ved Østgrønland-Island. Derudover er der en selvstændig bestand ved Nordnorge. Det er endnu noget uklart, om der sker en begrænset udveksling mellem disse bestande. Endelig er der vægtige indicier for, at der er en fælles bestand ved Færøerne og udfor Vestnorge. Denne bestand, som jages af færinger, er efter al sandsynlighed adskilt fra den Nordnorske og Østgrønlandske-Islandske. I perioden 1946-1964 skete der et samtidigt fald i den årlige fangst af finhvaler ved Færøerne og udfor Vestnorge. Samme tendens så man ikke i Nordnorge og ved Island. I nævnte periode tog man i gennemsnit ca. 370 finhvaler om året fra den Vestnorske-Færøske bestand.

Omkring begyndelsen af 1970'erne så situationen så alvorlig ud, at man i 1975 i IWC betegnede den Vestnorske-Færøske finhvalbestand for alvorligt reduceret. Man frede derfor bestanden, og gav den status af »protected stock«. Biologer regnede med, at der på det tidspunkt var under 1000 dyr i denne bestand. Nordmændene har ikke siden fanget på denne bestand, men nu har man altså fra færøsk side genoptaget fangsten, uden at man har sikret sig, at bestanden er tiltaget så meget og er i så god form, at man kan tillade fangst.

Ingen ved om finhvalbestanden er øget

Færøske biologer formoder, at bestanden er vokset i de senere år, men har dog, som gode videnskabsfolk, foreslået, at bestanden undersøges videnskabeligt, for at man bl.a. kan fastslå dens

størrelse og udbredelse.

Ifølge et undersøgelsesforslag som færøske biologer forelagde for IWC's videnskabelige panel i juli 1981, ville man på Færøerne vurdere de historiske fangstdata for derigennem at søge at afklare betydningen af den varierende fangstindsats, for hvorvidt fangst og observationer har givet et pålideligt udtryk for bestandens tilbagegang. Her synes jeg, at der er et logisk misforhold mellem formodningen om, at det stigende antal observationer af finhval i de seneste år skulle kunne tages som udtryk for, at bestanden er øget og så ønsket om at »nærlæse« de gamle fangst- og observationsangivelser, for at finde ud af om disse siger noget om bestandens reelle udvikling. Man kan da ikke slutte noget ud fra de senere års observationer, når de endnu ikke kan sammenlignes med de tidligere oplysninger. Men andre ord, ingen

Fyrr í ár var Erik Born, tv. á myndini, á eini kanningarferð í isumráðunum norðan fyrri Svalbard, har ísbjarnirnar líva. Har kannaði hann saman við øðrum vísindamonnum stovnin av ísbjörnum. Ísbjarnirnar blivu »skotnar« við eiturörvum, soleiðis at granskararnir kundu gera kanningar, áðrenn tær vaknaðu við aftur. Ísbjörnirnar hevur verið friðað síðani 1973

ved endnu, om finhvalbestanden er øget.

Mærkning en god ting

Desuden indeholdt det færøske undersøgelsesforslag ønsket om, at foretage en systematisk indsamling af nye observationer samt akustiske undersøgelser. Det foresloges også, at man skulle forsøge at mærke finhvaler ved at skyde mærker i dem. Denne metode anvendes med gode resultater i andre hvalstudier. Lad mig understrege, at IWC's videnskabelige panel varmt anbefalede, at man fra færøsk side begyndte de her nævnte undersøgelser af finhval. Sådanne undersøgelser vil give hårdt tiltrængt og værdifuld ny information om finhvalerne ved Færøerne. Derimod kunne IWC ikke acceptere de videnskabelige begrundelser for, at man ved Færøerne også ville fange et begrænset antal finhvaler om året, maksimalt 9, til videnskabelige formål, forstås. Her er vi ved det kildne punkt. Jeg antager, at man i IWC's videnskabelige panel har foretaget samme hurtige beregninger, som her her forelægger læseren for egen regning.

Som nævnt, skønnede man i 1975, at den Vestnorske-Færøske finhvalbestand var på under 1000 dyr. Men en optimistisk vurdering af udviklingen i de følgende år, med en realistisk vurderet bestandstilvækst på ca. 5% om året, kunne der tænkes at være omkring 1000 finhvaler i denne bestand idag. Lad os antage, at man på Færøerne overgik alle andre i økkeftivitet og mulighed for at anvende penge på mærkning af hvaler, og mærkede f.eks. 104 hvaler på en sæson. Dette tal svarer til det største antal man har observeret på et enkelt år (1979) i senere tid. Sandsynligheden for, at der bare ville være hele 2 mærkede dyr blandt de 9 i »prøven« er kun ca. 18%.

For det første viser erfarin-

ger fra lignende studier andetsteds, at det er helt urealistisk at tænke sig, at man kunne mærke så mange dyr på en sæson, det egentlige antal vil være betragteligt lavere. For det andet ville genfangsten af en eller 2 mærkede dyr om året, og sandsynligheden herfor er som vist ringe, ikke kunne anvendes til fornuftige beregninger over bestands størrelsen. Usikkerheden vil være uhyre. Desværre er det sådan, at hvis der er færre hvaler end de skønnede 1000 i bestanden, så vil de videnskabelige resultater ved at mærke og genfange 9 dyr blive bedre, men tanken om at fange på en mindre bestand vil derimod være så meget mere urovækkende.

Færinger del af islandske kvote?

Der er altså ingen videnskabelige argumenter for at fange finhvaler ved Færøerne, hvorimod mærkningen af dem vil være en god ting. Genfanges mærkede finhvaler ved f.eks. Island, vil man få gode indicier for, at den Vestnorske-Færøske og den Islandske finhvalbestand hænger sammen. Færinger kunne da argumentere for, at man på Færøerne bør have en del af den islandske kvote.

Den færøske beslutning om at fortsætte fangsten på finhval har ikke videnskabelig baggrund, men så bunde i politisk-økonomiske overvejelser. Det er derfor et problem, der ifølge sagens natur, bør berøre alle færinger.

Hvitiklettur må formodes at være interesseret i at fortsætte den ulovlige hvalfangst. Af indlysende grunde er fangsten på storhval mere rentabel for Hvitiklettur, sammenlignet med småhvalfangsten. Kan det betale sig for det færøske samfund? Det drejer sig om, at Færøerne, som ernærer sig af udkommet af et gennemindus-

Framhald á síðu 11